

SECTION 11. LOCAL SELF-GOVERNMENT

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-39>

PECULIARITIES OF VOTING OF THE VOTERS OF POLTAVA REGION AT THE LOCAL ELECTIONS OF 2020

ОСОБЛИВОСТІ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ ВИБОРЦІВ ПОЛТАВЩИНИ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ 2020 Р.

Vorona P. V.

*Doctor of Science in Public
Administration, Professor,
Professor of the Department of Social
Pedagogy
Taras Shevchenko National University
of Luhansk
Participant of the Ukrainian-Russian
War
Poltava, Ukraine*

Ворона П. В.

*доктор наук з державного
управління, професор,
професор кафедри соціальної
педагогіки
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
учасник україно-російської війни,
м. Полтава, Україна*

Kononenko M. M.

*Candidate of Science in Public
Administration,
Chairman of the Poltava District
Council,
Associate Professor of the Department
of Public Service and Management
of Educational Institutions
Taras Shevchenko National University
of Luhansk,
Poltava, Ukraine*

Кононенко М. М.

*кандидат наук з державного
управління, голова Полтавської
районної ради,
доцент кафедри публічної служби
й управління навчальними закладами
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна*

Полтавська область за більшістю соціально-економічних показників належить до провідних регіонів України. З часу створення у 1802 році Полтавської губернії край розвивався як єдиний комплекс. Економічно ця територія у XVII–XIX століттях стала центром чумацтва, яке відіграло значну роль у торгівлі та процесі первісного нагромадження капіталу. У другій половині XIX ст. Полтавщина стала одним із яскравих центрів земського руху, який і сьогодні може бути зразком місцевого самоврядування. На початку XX ст. край неодноразово потрясли селянські виступи, лунали революційні

та національні заклики багатьох визначних діячів Полтавщини (М. Міхновський, С. Петлюра та інші). Неоціненним є вклад полтавців у скарбницю національної і світової культури (І. Котляревський, М. Гоголь, Патріарх Мстислав, М. Лисенко, П. Загребельний, В. Симоненко та ін.) [2].

Певною особливістю нашого регіону є представництво в обласній раді ряді місцевих рад ряду регіональних партій. ПП «Довіра» сформована з більшості лідерів громадських думок області за ініціативи народного депутата О. Кулініча за фінансової підтримки А. Веревського (фінансова група «Кернел») і отримала найбільше мандатів на місцевих виборів і не структурована по територіальних громадах (відсутні осередки, партія виборчого типу). Партія «Рідне місто», сформована за ініціативою колективу екс-регіоналів на чолі з головою ОДА часів януковича, структурована по області на базі колишніх партійних структур партії регіонів [3]. Партії, що присутні в Полтавській обласній раді:

Таблиця 1

**Результати виборів до Полтавської обласної ради
25 жовтня 2020 року**

Партія	К-ть голосів	% голосів	Мандати
ПП «Довіра»	66045	17,44	17
ПП «Слуга Народу»	55405	14,63	14
ПП «За Майбутнє»	50428	13,31	13
ПП ВО «Батьківщина»	45630	12,05	12
ПП ОПЗЖ	39967	10,55	10
ПП «Рідне місто»	34516	9,11	9
ПП «Європейська Солідарність»	32622	8,61	9
Усього	324613	85,7	в раді – 84

Головами районних рад не було обрано жодного представника ПП «Слуга народу». Складається враження про якусь певну закулісну домовленість при розподілі посад в області після виборів, або просто такі результати є свідченням кадрової неспроможності і організаційно-комунікативної слабкості партії в новоутворених (після реформи АТУ) районних радах. Районні ради в 4-х адміністративних районах (крім міських, що не відіграють вагомої ролі) очолюють:

1) Полтавський район – голова райради – представник ПП ВО «Батьківщина» (голова райради з 2016 р.). Розподіл голосів за партіями був

наступний: ПП «Слуга народу» – 19,92% (11 деп.), ПП «За майбутнє» – 14,07% (8 деп.), ПП «Довіра» – 13,85% (8 деп.), ПП ВО «Батьківщина» – 10,47% (6 деп.), ПП опзж – 9,61% (6 деп.), ПП «Рідне місто» – 9,6% (6 деп.), ПП «ЄС» – 8,73% (5 деп.), ПП ВО «Свобода» – 5,36% (4 деп.).

2) Кременчуцький район – головою був обраний представник ПП «Рідне місто», а нині представниця ПП «Слуга народу». Розподіл голосів за партіями був наступний: «Рідне місто» – 16,19% (9 деп.); ПП «Слуга народу» – 15,59% (9 деп.); ПП «опзж» – 15,02% (9 деп.); ПП «За майбутнє» – 14,70 % (9 деп.); ПП «ЄС» – 11,33% (7 деп.); ПП ВО «Батьківщина» – 9,87% (6 деп.); ПП «Довіра» – 8,62% (5 деп.).

3) Миргородський район – голова ради – представниця ПП «Довіра». Розподіл голосів за партіями був наступний – обрано 42 депутати від 8 політичних партій: ПП «Довіра» – 30,72% (12 деп.), ПП «Слуга народу» – 13,97% (5 деп.), ПП «За майбутнє» – 12,72% (5 деп.), ПП «опзж» – 11,67% (5 деп.); ПП «Рідне місто» – 5,26% (5 деп.); ПП «ЄС» – 7,95% (4 деп.); ПП ВО «Батьківщина» – 11,79% (3 деп.); Радикальна партія О. Ляшка – 8,71% (3 деп.).

4) Лубенський район – голова ради – представниця ПП ВО «Батьківщина», на посадах голови райради та РДА з 2005 року. Розподіл голосів за партіями був наступний – обрано 42 депутати від 8 політичних партій: ПП «Довіра» – 17,60% (8 деп.), ПП «Слуга народу» – 13,97% (6 деп.), ПП ВО «Батьківщина» – 11,79% (6 деп.), ПП «За майбутнє» – 12,72% (6 деп.), ПП «опзж» – 11,61% (5 деп.), ПП Радикальна партія Олега Ляшка – 8,71% (4 деп.), ПП «ЄС» – 7,95% (4 деп.), ПП «Рідне місто» – 5,26% (3 деп.).

З керівниками територіальних громад Полтавщини маємо наступну ситуацію: з 60-ти громад у 70% випадків мешканці обрали тих голів, хто уже займав відповідні посади. Переобранням на другий чи третій термін юридично це назвати не можна, адже реформа децентралізації фактично створила нові органи. Втім, фактично, так і є – люди просто перебрали чинних керівників територіальних громад. У партійному розрізі виборці, традиційно, найбільше підтримали самовисуванців. Таких голів було обрано 21. Також перемогу отримали 20 кандидатів на голів громад, що балотувалися від ПП «Довіри». Ця партія збрала найбільше чинних керівників міст. 7 голів було обрано з тих, хто йшов від «За майбутнє» (включаючи мерів міст Полтави та Кременчука), 5 – від ПП «Слуги народу», 4 – від ПП ВО «Батьківщини» та 2 – від ПП «Рідного міста». Окрім того, був переобраний один голова, який балотувався від Радикальної партії Олега Ляшка [3].

За даними Обласної виборчої комісії на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року з 1094245 виборців проголосувало – 412809 особи – 37,73% від загальної їх кількості. Найактивнішими виявились виборці

Полтавщини у Драбинівці та у Коломацькому Полтавського району, де явка склала 70,33% та 69,45% відповідно. Найменша явка виборців зафіксована у Київському районі м. Полтави – 28,58% та у Миргород – 27,89%. У Полтаві – 29,38% від загальної кількості. Спостерігається пониження інтересу виборців до місцевих виборів [1]. Активніше голосують як завжди люди пенсійного віку, хоча в порівнянні з іншими роками на парламентських та президентських виборах 2019 року зросла активність молоді. Північ області завжди голосує активніше і з більшою симпатією до демократичних партій.

Аналіз електоральних уподобань виборців краю вказує на те, що палітра політичних партій Полтавщини перебуває постійно в динаміці. Вони різняться від середньо українських результатів. Спостерігаємо тенденцію до зростання впливу проукраїнських національно-демократичних сил. Результати волевиявлення виборців на всіх виборах, включаючи місцеві, як правило залежать від кількох факторів : суспільно-політична ситуація в країні (відбулись Помаранчева революція та революція Гідності, війна), якість виборчої роботи та самої місцевої команди (історії та репутації регіональних партійних лідерів), особливості роботи партійних фракцій (якщо вони є в регіоні), а також медійно-агітаційна робота на всеукраїнському і регіональному рівнях лідера партії та її активу [5].

Зберігають вплив і рейтинг в регіоні ті партії, що системно налагодили роботу з активом партії, мають структури в кожній громаді, побудували виборчу сітку (куди входять агітатори та члени виборчих комісій) і як не цинічно це звучить – належне фінансування, постійну медійну присутність в ЗМІ регіону. Партії залишаються бути іменними в своїй більшості (Зеленський, Тимошенко, Кличко, Вакарчук, Ляшко тощо).

На нашу думку, поява регіональних партій, що створені лише під місцеві вибори може призвести до закликів до *федералізму*, що небезпечно для молодої посттоталітарної держави з унітарним устроєм, як підтвердили події 2014 року. Тому правова основа виборчого процесу має унеможливлювати процеси регіоналізації політичних партій в українському суспільстві, сприяти мінімізацію впливу на виборчий процес різних фінансових груп – олігархату.

Ми в певній мірі суголосні з рекомендаціями громадської ініціативи ОПОРА [4] щодо необхідності посилення прозорості виборчих фінансів шляхом легалізації витрат кандидатів на виборчі штаби, логістику та кадрове забезпечення.

Література:

1. Афонін Е., Гонюкова Л., Войтович Р. Громадська участь у творенні та здійсненні державної політики. Київ : Центр сприяння інституційного розвитку державної служби, 2006. 160 с
2. Ворона П. В. Партії, вибори, місцеве самоврядування : електоральний зріз уподобань виборців Полтавщини : монографія. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2007. 144 с. (Серія «Досвід державотворення»).
3. Ворона П. В. Феномен регіональних партій із усеукраїнським статусом на місцевих виборах 2020 року. *Вісник НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2021. № 2 (101). С. 102–109.
4. Остаточний звіт спостереження ОПОРИ на чергових виборах Президента України 2019 року. 24 березня 2020/ URL: https://www.opora.ua.org/vybory/final_report_prezident_2019-19748#19_vysnovky
5. Solovey S. A., Vorona P. V. (2020). Regional features of local elections in 2020: Poltava region. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Public Administration*, (13), 5–12. <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2021/13-1/9>